

Obaľovače na viniči hroznorodom

K najvýznamnejším obaľovačom na viniči v prostredí Slovenskej republiky patria **obaľovač mramorový** (*Lobesia botrana*), **obaľovač pásový** (*Eupoecilia ambiguella*) a **obaľovač viničový** (*Sparganothis pilleriana*).

Obr. 1 – Obaľovač mramorový

(<https://gd.eppo.int/media/data/taxon/P/POLYBO/pics/1024x0/2454.jpg>)

Húsenice, ktoré sú veľmi pohyblivé, sú charakteristické žltozeleným sfarbením, pričom hlava a štítok majú medovo hnedú farbu. Motýle sú dobrými letcami (v porovnaní s popisovanými obaľovačmi môžu zalietat' aj na väčšie vzdialenosti) s rozpätím krídel 10 – 12 mm. Predné krídla škodcu sú žltu-hnedo-sivo mramorované a zadné krídla majú sivasté odtiene. Vajíčka sú ploché, žltozelené a bez červených škvŕn. **V čase kvitnutia sú strapce opradené jemnou pavučinkou a vo vnútri strapcov sa nachádza zelená, približne 10 mm veľká larva.** Takto opradené časti strapcov pomerne rýchlo usychajú. Niekedy bývajú susedné bobule k sebe pripútané opradenou pavučinkou. Napadnuté dozrievajúce bobule sa často scvrkávajú a hnednú. Okrem viniča hroznorodého môže škodca znehodnocovať černice, ríbezle, hloh obyčajný, trnky, ale aj magnólie.

O niečo dlhší vývoj v porovnaní s obaľovačom mramorovým a iba dve generácie sú typické pre **obaľovača pásového**, ktorý je v rámci Slovenska rozšírený v chladnejších vinohradníckych oblastiach. Vhodným prostredím sú chladnejšie, tienené a vlhkejšie miesta. Húsenice, najčastejšie s hnedočerveným sfarbením, tmavou hlavou a štítkom, vyžierajú bobule a v dospelosti sa spúšťajú ku kmeňom, kde sa zakuklia a prezimujú.

Polyfág - **obaľovač mramorový** spôsobuje väčšie škody v teplejších a suchších oblastiach počas suchších rokov. Húsenice **poškodzujú kvety**, stopky kvetov alebo plodov. Spôsobujú zníženie produkcie hrozna, a to tým, že poškodzujú zelené, ale aj dozrievajúce bobule. Prvá generácia sa vyznačuje ničením častí alebo celých súkvetí rastlín. Vo všeobecnosti sa za nebezpečnejšiu považuje druhá generácia, ktorá prispieva k rozvoju hubových ochorení, a to predovšetkým plesni sivej (hniloby). Najnižšia škodlivosť je pripisovaná tretej generácii.

Obr. 2 – Symptómy na viniči – obaľovač mramorový

(<https://gd.eppo.int/media/data/taxon/P/POLYBO/pics/10240/2467.jpg>)

Obr. 3 – Obaľovač pásový

(http://idtools.org/id/leps/tortai/Eupoecilia_ambiguella.htm)

Predné krídla majú slamovo žlté sfarbenie a nápadný tmavý priečny pás uprostred. Vajíčka majú plochý tvar a žltozelené sfarbenie. V priebehu jarného obdobia sú kvety a celé strapce spradené pavučinkami do hniezda. V hniezdach sa nachádzajú larvy motýľov a na mladých listoch sú vyžraté nepravidelné otvory. Vyžraté môžu byť aj stopky strapcov, ba dokonca aj letorasty.

Počas leta sú vyžierané nezrelé bobule, ktoré následne usychajú alebo sú napadnuté plesňami (hnilobou). Pri premnožení škodcu dochádza k výrazným stratám na úrode bobúľ. Už 3 – 5 lariev obaľovača pásového dokáže úplne zničiť jeden strapec. Škodca sa okrem viniča hroznorodého môže vyvíja napríklad na hlohu obyčajnom, brečtanoch, orgováne obyčajnom, jabloniach a iných drevinách.

Posledný, menej známy a rozšírený obaľovač na viniči hroznorodom, je **obaľovač viničový**. Pri tomto škodcovi môžeme skoro na jar pozorovať vyžraté púčiky, v ktorých sa nachádzajú červenohnedé húsenice. Neskôr na listových čepeliach vyžierajú húsenice dierky alebo väčšie nepravidelné otvory. Dochádza k zdeformovaniu listov, ich zlému vývinu a častému usychaniu. Vo výhonkoch a listoch, ktoré sú spradené pavučinou do hniezd, žijú húsenice.

Obr. 4 – Obaľovač viničový

(<http://insecta.pro/gallery/16494>)

Motýle majú predný pár žltozeleného až okrovožltého sfarbenia, s priečnymi hnedočervenými a zlatozelenými pásikmi. Tieto pásiky však môžu byť niekedy nejasné alebo môžu úplne chýbať. Pre zadný pár krídiel je typická hnedosivá farba. Bolo zistené, že škodlivé je iba larválne štádium tohto obaľovača. Nakoľko sú húsenice mimoriadne žravé, pri

hromadnom výskyte môžu nastať veľké škody. Preto je potrebné vykonať včas ochranu viniča hroznorodého, v opačnom prípade môžu vzniknúť holožery. Škodca má iba jednu generáciu za rok.

Ošetruje sa najmä podľa signalizácie, nikdy nie paušálne. Z chemických prípravkov na ochranu rastlín proti obaľovačom môžu pestovatelia viniča hroznorodého použiť Alfathrin 10 EC, Calypso 480 SC, Coragen 20 SC, Cyprin 10 EC, Decis EW 50, Delta EW 50, Decis Protech, Dursban 480 EC, Dursban Delta, Eribea, Fastac, Fury 10 EW, Greenfury, Integro, Karate Zeon 5 CS, Mavrik 2 F, Nurelle D, Spintor, Steward, Vaztak 10 EC, Vaztak Active a Zetta. Z biologických prípravkov to je Biobit XL a Lepinox Plus, ktoré sú ako jediné povolené v integrovanej produkcii.

Ing. Ivana Horváthová

Odbor ochrany rastlín – ÚKSÚP

26.2.2018